

IJHS
RECREATION

International Journal of
Holistic Health, Sports and Recreation

Bireyleri Ultra Maraton (Trail) Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin Geliştirilmesi

Alaattin ÇALIŞKAN^{1*}, **Faik ARDAHAN²**

¹ Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, Antalya, Türkiye

² Prof.Dr. Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye

DOI: 10.5281/zenodo.7489962

Öz

Bu çalışmanın temel amacı; Bireyleri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin Geliştirilmesi, Türk Popülasyonu için geçerlilik ve güvenilirliğin yapılmasıdır. Çalışmanın ana kütlesi ve örneklemi Türkiye’de 2016-2017 yıllarında yapılmış Güce Dayalı Ultra Maraton Organizasyonlara katılan ultra maraton koşucularından oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak çalışmanın amacına uygun olarak geliştirilen anket formu Kişileri Ölçeğinin geliştirilmesinde Masters ve ark. (1993) ve Ardağan ve Çalışkan (2017) tarafından geliştirilen ölçekler temel alınarak madde havuzuna toplam 65 maddeden oluşan soru listesi kullanılmıştır. Toplam 65 maddeden oluşan madde listesine Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulandı ve modelde Varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada geliştirilen Bireyleri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin Kaiser–Meyer–Oklin değeri Kaiser’in (1974) de öngördüğü biçimde (0.60) değerinin üstünde ve Bartlett’s Test of Sphericity ($p<0.05$), Ki-kare=8207,207, $p=0.000$ ve Keiser-Meyer-Olkin örneklem yeterlilik ölçümü (0.751) olarak hesaplanmıştır. Tüm maddeler öz değerleri 1’den büyük olan 10 faktörde toplanmış ve toplam varyansın %84,019’sini açıklamıştır. Tüm bu anlatılanlardan sonra; UMMÖ ölçeğinin Cronbach’s Alpha katsayısı 0,948 ve ölçeğin açıkladığı varyans %84,019 olarak bulunmuştur. Kişileri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin (UMMÖ açıklanmasında Türk popülasyonu için açıklamaya yeterli olduğu sonucuna varılabilir.

Anahtar kelimeler: Ultra Maraton, spor festivali, geçerlilik, güvenilirlik, açık alan rekreasyon

Developing The Motivational Factor Scale for Participating in Ultra Marathon

Abstract

The purpose of this study way to developed “The Motivastional Factor Scale for Participating Ultra Marathon-UMMO” and define the validity and reability for Turkish population. The sampling group and universe was consisted of participants of 2016 and 2017 Ultra Marathon race in Turkey. Data were collected electronic survey consisted of 65 items 65 items were taken from the studies done by Masters et al. (1993) and by Ardağan and Caliskan (2017). To identify the sub-factors of the scale, exploratory factor analysis (EFA) was run with 65 items. Varimax rotation technique was conducted in the exploratory factor analysis and varimax rotation was performed for UMMÖ and the UMMÖ was grouped into ten factors. Whether the data was suitable to this analysis, Kaiser Mayer Olkin (0.751) and Bartlett Spheritiy test ($p<0.05$) results were taken into consideration. Cronbach’s Alpha internal consistency test (0.946) was applied to the identified sub-factors and overall scale. The variance explained by this subscale was %84,019. As a result, it can be concluded that “The Motivational Factor Scale for Participating Ultra Marathon-UMMO” has reliability and validity in the estimation of the reasons of participating in Ultra Marathon for the Turkish population.

Keywords: Ultra Marathon, sport festival, reliability, validity, outdoor recreation

*Bu çalışma 2018 yılında yayımlanan 520573 numaralı tezden üretilmiştir.

***Sorumlu yazar:** Prof. Dr. Faik ARDAHAN, **E-posta:** ardağan@akdeniz.edu.tr

GİRİŞ

Serbest zaman içerisinde yapılan etkinlikler serbest zaman etkinlikleri veya rekreatif etkinlikler olarak adlandırılabilir. Bireylerin bu etkinliklere katılım amacı birbirinden farklı olsa da bireyler; fiziksel gelişim, sosyalleşme gereksinimi, dinlenme – rahatlama gereksinimi, yarışma güdüsünü tatmin, sağlık vb. gibi nedenlerle rekreatif etkinliklere katılmaktadırlar. İnsanlar günümüzde ne kadar rekreatif etkinliğe katılırsa o kadar başarılı sayılmaktadırlar ve statülerini artmaktadırlar (Kılbaş, 2004). Rekreasyona duyulan ihtiyaç rekreasyonel etkinliklerin kişisel ve toplumsal fayda sağlamasından meydana gelmektedir. Rekreasyonel etkinlikler sosyal statü ile beraber aynı doğrultuda bir ihtiyaç düzeyi göstermektedir (Yetiş, 2008).

Rekreasyonun ruhsal ve fiziki yönden faydalar sağladığı bilinmektedir. Rekreasyon hem bedensel hem de ruhsal yönden yenilenmeyi sağladığı için insan hayatında önemlidir. Dolayısıyla toplumun geleceği olan genç bireylerin bedensel ve ruhsal sağlıklarını korumak ve geliştirmek için rekreasyonel eğilimlerinin belirlenmesi konusu oldukça önemlidir.

Açık alan rekreasyonu kavramı insanların doğaya yönelmesiyle ve serbest zamanlarını doğada geçirmek istemesiyle ortaya çıkmıştır. Günümüz dünyasında rekreasyon aktiviteleri için birçok doğal ortam kullanılmaktadır. Açık alan rekreasyonu dünya genelinde hızla artış göstermektedir. Bu artışın neticesinde faaliyetleri bir disiplin altına alarak yönetilmesi gerekmektedir. Açık alan rekreasyon faaliyetlerinin düzenli bir şekilde organize edilmesi hem katılımcıların daha memnun kalmasını sağlayacak hem de doğal kaynakların faaliyet sırasında daha az zarar görmesini sağlayacaktır. (Mieczkowski, 1990).

Açık alan rekreasyonu temel olarak bireylerin birbirleriyle ve doğayla olan etkileşimlerini konu alır. Açık Alan rekreasyonu doğal çevrede oluşan rekreasyon etkinliklerinden oluşur. Bu aktivitelere katılan bireyler kişisel deneyimler edinerek bunlardan fayda elde ederler. Var olan aile ve arkadaşlık ilişkilerini güçlendirir ve yeni arkadaşlıklar edinmeye olanak sağlar. Aktivitelere katılım bireyin sosyal yaşantısını sürdürmesinde yardımcı olur. İş ve normal hayatında rutinleri yerine getirmesi bakımından büyük bir motivasyon sağlar (Ardahan, 2016)

Rekreasyonel aktiviteler, temeli fiziksel egzersize dayanan ya da çeşitli spor branşlarının rekreatif bir etkinlik olarak uygulanmasına dayanan rekreasyon türüne sportif rekreasyon denmektedir. Sportif rekreasyonun temelini fiziksel egzersizler oluşturur. Serbest zamanda fiziksel etkinlik yaparken rahatlama ve dinlenmenin sağlanabilmesi için bu olumlu sebeplerinin ve sağladığı faydaların sebeplerinin iyi anlaşılması gerekmektedir. Spor ve fiziksel aktivite rekreasyonun en yaygın, en çeşitli ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturmakta ve birbirlerini karşılıklı olarak etkilemektedir. Spor insanların rekreasyonel etkinlik gereksinimlerini karşılamada önemli bir alan meydana getirirken, rekreasyon da, sporun toplum içinde yaygınlaşmasında ve sportif açıdan başarılar sağlanmasında önemli bir rol üstlenmektedir (Birol ve Karaküçük, 2014).

Yapılan birçok çalışma; bireyin kendisini sosyal yaşam içinde yalnızlık yaşaması, kendi duygu ve düşüncelerini göstermekte ve belirtmekte güçlük çekmesi, mevcut kurallara ve yasalara karşı uymama ve saldırganlık göstermesi, sosyal sorumluluk duygularından yoksun olması gibi davranış bozukluklarının bireyin sosyalleşmede yaşadığı birtakım problemlerden ya da başka bir ifade ile bireyin sosyalleşmemesinden kaynaklandığını ortaya koymaktadır (Şahan, 2008). Festivaller ve spor organizasyonları gibi faaliyetler bireylerin ve bunun yanında da toplumların sosyalleşmesini sağlar.

ULTRA MARATON KAVRAMI

Genel anlamıyla ultra maraton, geleneksel 42 km 195'lik maraton mesafesinden daha uzun olan spor faaliyetine verilen addır. Ultra maraton içerisinde koşma ve yürümenin olduğu bir yarışmadır.

Ultra maratonlar belli bir zaman ya da belli bir mesafeye göre yapılır. Zamanla sınırlı ultra maratonlarda, belirlenen zaman içerisinde kat ettiğiniz mesafe değerlendir. Belirlenen zaman aralığında en uzun mesafeyi kat eden kişi ultra maratonun galibi olur. Genellikle 50 km, 100 km, 50 mil, 100 mil mesafeleri sıklıkla düzenlenen ultra maraton mesafeleridir. Bunların yanı sıra toplamda 12 ve 24 saat süren, birden fazla güne yayılan ve her yeni gün belirli bir mesafenin kat edildiği yarışlar ile toplam koşu mesafeli ultra maraton organizasyonları da bulunmaktadır. Ultra maraton organizasyonları format ve yapıldığı yerler açısından farklılık göstermektedir. Örneğin mesafesi belirlenmiş bir pistte sürekli koşu, yol koşusu, arazi koşusu gibi farklı koşu türleri vardır. Özellikle arazi koşularında, hava şartları (soğuk, sıcak, kar, çamur), yükseklik farkları (inşiler, tırmanışlar), zorlu zemin gibi kişinin mücadele etmesi gereken koşullar bulunmaktadır. Dolayısıyla genellikle ultra maratonlar için arazi parkurları seçilmektedir. Parkurlarda mesafe uzunluğu baz alınarak parkur üzerinde belirli noktalarda, gıda, sıvı ikmallerini yapabilecek aralıklı istasyonlar bulunmaktadır. Yarışçılar istasyonlarda mola verilip dinlenme araları verebilirler. Ultra maratonda kendine yeterlilik kuralları geçerlidir. Yarışmacıların rakipleri başka bir yarışçı ya da kedileridir. Bu sebeple yarışmacılar belirlenen süre zarfında ya da kendileri için koydukları hedef sürecinde gıda, sıvı ve aktivite esnasında gerekli/zorunlu olan malzemeleri kullanmaktadırlar. Bunun için uygun ekipmanları kullanmak zorundadırlar. Bu ekipmanlar; şort, tayt, koşu ayakkabısı, t-shirt, şapka, sırt çantası vb. Düzenlenen yarışın hava şartlarına, arazi tipine veya yarış zorluğuna göre zorunlu bulundurulması gereken ekipmanlar değişiklik gösterebilir. Ultra maraton aslında Triatlon spor branşından örnek alınarak düzenlenen tıpkı Ironman gibi güce ve dayanıklılığa dayalı bir spor branşıdır. Aslında bu organizasyonları insanların Ironman gibi yarışlara katılmadan önceki hazırlık aşaması olarak da değerlendirilebilir. Ayrıca bu daha zorlu yarışlara katılmayıp sadece zorlayıcı etaplardan oluşan koşulara katılmak isteyenlerin tercih ettiği bir spor organizasyonudur. Ultra maratonun ortaya çıkışını tıpkı Ironmanın ortaya çıkışı gibi değerlendirilebilir. Çünkü her ikisinde de yenilik arayışı esas alınmaktadır.

Son yıllarda ülkemizde koşu organizasyonları açısından oldukça önemli gelişmeler yaşanmıştır. Dolayısıyla hem uluslararası organizasyonlara puan veren hem de puan vermeyen fakat ultra maraton tecrübesi yaşayabileceğimiz Birçok koşu organizasyonları bulunmaktadır. Bunlardan bazıları;

Geyik Koşuları: İstanbul Belgrad ormanlarında düzenlenen, maksimum parkur uzunluğu 28 km ve patika koşusu olarak adlandırılmakla birlikte yapıldığı arazi ve hava şartları açısından, ultra maratona başlayacakların çok ciddi tecrübe edinebileceği bir organizasyondur. 4 km, 14 km ve 28 km koşu kategorileri mevcuttur.

Longest Night Run Gece Koşusu: İstanbul Çekmeköy Taşdelen ormanlarında yapılan, gece koşulması adına diğer organizasyonlardan farklı olan ve zorluk derecesi yüksek olan bir organizasyondur. 15 km, 30 km ve 45 km koşu kategorileri mevcuttur.

İznik Ultra Maratonu: İznik'te düzenlenen, 10 km, 42 km dağ maratonu, 80 km Orhangazi Ultra Maratonu, 130 km İznik ultra maratonu organizasyonlarının birlikte yapıldığı bir organizasyondur.

Likya Yolu Ultra Maratonu: Tarihi Likya Bölgesinde çoklu günlerde koşulan bir organizasyondur. 6 gün süren bir ultra maraton organizasyonudur.

Run Fire Cappadocia Ultra Maratonu: Kapadokya bölgesinde düzenlenen çoklu günlerde koşulan bir organizasyondur. 6 gün süren bir ultra maraton organizasyonudur.

Çekmeköy Ultra Maraton Organizasyonları: İstanbul Çekmeköy Taşdelen Ormanları'nda yapılan, yıl içine yayılmış şekilde 10 km, 15 km, 30 km, 45 km, 50 km, 60 km parkurlarının bulunduğu organizasyonlardır. Oldukça başarılı organizasyonlar olup, seçilen koşu parkurları koşanlara büyük zevk vermektedir.

İstiklal Yolu Ultra Maratonu: Kurtuluş Savaşımız'ın yapıldığı, İstiklal Yolu güzergâhının koşulduğu, İnebolu-Kastamonu yöremizde yapılan bir organizasyondur. 10 km, 21 km, 42 km ve 100 km parkurları bulunmaktadır.

MOTİVASYON KAVRAMI

Bireylerin neden ultra maraton koştukları rekreasyon bilimi ve ultra maraton koşusu düzenleyen organizasyonların bilmek istediği konulardandır. Bunun bilinmesinin en önemli yanı, bireyin satın alma, etkinliğe katılma davranışlarının gerekçeleri aynı zamanda o ürünün üretilmesinin ve içerik tasarlamasının gerekçesini de ortaya koyar.

Davranışın temeli ile direkt olarak güdülenme ilgilenmektedir. Dolayısıyla güdülenme bireyin davranışlarını başka yöne çevirmek ya da yön vermek isteyen birisinin kullanacağı en önemli yapıdır (Dur, 2014).

Yapılış amacı ne olursa olsun sosyokültürel, sanatsal, sportif festival ve özel amaçlı etkinliklerin sosyal, ekonomik, kültürel, turistik, ahlaki etkilerinin sorgulandığı birçok çalışma yapılmıştır. Çalışmalarda ortak olarak sıralanan motivasyonel faktörler; fiziksel aktivite, dinlenme, sosyalleşme, aile beraberliği, örnek olma, beğenilme ve takdir edilme, uzaklaşma, yeni şeyleri deneme ve eğlenme, kişisel kariyer elde etme, başarmak, rekabet, kültürel değişim başlıklarında sıralanabilir (Uysal ve ark., 1993; Ardahan ve Çalışkan, 2017).

Her yarış ve branşta olduğu gibi ultra maratoncular açısından da motivasyon önemli bir yere sahiptir. Örneğin ilk olarak yürümek için emeklemek, koşmak içinse yürümek gerekir. Yani her şeyin bir sıralaması vardır. Dolayısıyla ultra maraton koşucuları ilk olarak 100k yarışına veya 6 gün süren yarışlara katılmıyorlar. Öncesinde tıpkı emeklercesine antrenmanlar yapıp başlangıç düzeyinde yarışlara katılıp daha sonra ultra maratona katılıyor. Bütün bunlar için bir harekete geçme söz konusudur. Daha çok içsel motivasyonel öğelerin baskın olduğu güdüleme sürecinde motivasyon olmadan bunların hiçbirisi büyük ölçüde gerçekleşmeyebilir. Ultra maraton gibi zor koşullarda gerçekleştirilen koşu sporları fiziki olduğu kadar mental yönden de çok zorlayıcı bir spordur.

Ultra maratoncular yıl boyu süren fiziksel, mental, duygusal boyutlarda hazırlıklar yapmaktadırlar. Bu yarışmalara katılmak özel fiziki hazırlıkların yanında sosyal yönden de hazırlanıp desteklenmesi gerekmektedir. Bir katılımcının tüm sosyal yaşantısını buna göre düzenlemesi gerekmektedir. Örneğin ailesine, eşine, çocuklarına veya arkadaşlarına ayıracağı vakitleri programlaması gerekmektedir. Dolayısıyla buralardan alacağı destek yarışmaya hazırlık ya da yarışma aşamasında önemli bir motivasyon kaynağına dönüşecektir. Aynı zamanda bu durum bireyin psikolojik açıdan kendini tatmin etmesi yönünden de önemlidir. Çünkü bireyin ruhsal yönden de ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir.

Araştırmalar nihayetinde genel olarak motivasyonu üç alt grupta sınıflandırmak mümkündür. Bunlar;

Fiziksel Motivasyon: Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisinin en alt kısmında bulunan fizyolojik gereksinimler bireyin hayatta kalması için en temel ve zorunlu ihtiyaçlardır. Bu kategoride yer alan ihtiyaçlar karşılanmadan bir üst basamaktaki ihtiyaçlara geçmek zordur (Dur, 2014). Bu tarz güdüler hayatın sürdürülmesi açısından zorunlu temel güdülerdir. Bu güdülere örnek verecek olursak; ısınmak, beslenmek, dinlenmek, giyinmek, barınmak vb. gösterilebilir. Tüm insanların bulunan güdüler oluşma derecesine göre ayırım gösterir (Kantar, 2008).

Sosyal Motivasyon: Sosyal motivasyon, bir gruba ait ya da üye olmak, statüsünde yükselmek, beğenilmek, tanınmak ve sevmek, sevilmek, arkadaşlıklar edinmek, yardımlaşmak vs. gibi duygu ve düşüncelerdir. İnsan, amacını gerçekleştirdiğinde mutluluğa ulaşmış olur. Bu tarz güdüler bireyin yaşantısıyla doğru orantılı olarak ilerleme kaydeder (Taşpınar, 2006).

Psikolojik Motivasyon: Genel anlamıyla psikolojik motivasyon insanların ruhsal ihtiyaçlarını gidermesi olarak tanımlanabilir. İnsanın davranışına yön veren psikolojik güdüler, sosyal ve fizyolojik güdülerdir. Bu güdüler insanın ruhsal gereksinimlerin meydana gelir. İnsan doğuştan ya da sonradan edinme yoluyla bu güdülere sahip olabilir. Bu güdüler davranış ve kişilik modellerini oluştururlar. Psikolojik güdülerin neden kaynaklandığı veya ilerleyişi incelenebilir fakat nedenini anlamak zordur (Taşpınar, 2006).

Motivasyonel faktörlerin yanında bireylerin amatör, profesyonel beklentilerle katıldıkları rekreatif aktivite ya da festivaller dâhil her tür rekreasyonel etkinliğe katılımlarını açıklamak için kullanılan motivasyonel teorilerden yararlanılmaktadır. Bu incelemelerden ilki; bireylerin bir etkinliğe katılımlarının kişiliklerinin ve içinde bulunduğu sosyal, toplumsal koşulların önemli olduğunu ve belirlediğini savunan görüştür (Levy, 1979; Crandall, 1980). İkinci yaklaşım; Özgür İrade Teorisi'nin (The Self-Determination Theory-SDT) tanımladığı ve bireyi bir eyleme motive eden unsurların tanımlandığı iç motivasyon, dış motivasyon ve motivasyonsuzluk boyutlarıyla açıklanan yaklaşımdır (Deci ve Ryan, 1985). Üçüncü yaklaşım; bireyin davranışlarını Ego Merkezli ve Görev Merkezli Yaklaşım ile açıklamakta kullanılan Başarılacak Amaç Teorisi'dir (The Achievement Goal Theory-AGT) (Pintrich, 2000). Dördüncü yaklaşım; bireyin kendi kendine yetebilmesinin bireyi mutlu ettiği esasına dayalı Aktivite Teorisi'dir (The Activity Theory-ACT) (Engeström ve ark., 2003). Beşinci yaklaşım; bireyi ihtiyaçlarının motive ettiği yaklaşımın ele alındığı Maslow'un İhtiyaç Teorisi'dir (The Need Theory-TNT) (İbrahim ve Cordes, 2002).

Bireylerin bir etkinliğe katılımlarının kişiliklerinin ve içinde bulunduğu sosyal, toplumsal koşulların önemli olduğunu ve belirlediğini savunan görüş; çevresel uyaranlarla, kişinin özyapısının karşılıklı etkilenmeleri ile ortaya çıkan davranış olduğunu savunur. Ayrıca diğer birçok araştırmacılar tarafından bireyi harekete geçirenin ne olduğunu sorgulanmış ve sonuç olarak, ilk Ibn-Haldun'un ilk haliyle kavramlaştırdığı fakat daha sonra Maslow'un geliştirdiği bilinen adıyla İhtiyaçlar Hiyerarşisi veya ve "İhtiyaçlara Dayalı Motivasyonel Unsurlar" daha sonra Herzberg tarafından "Çift Faktör Teorisi" adıyla farklı bir biçime dönüştürülerek gruplanmıştır (Ardahan, 2016).

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışma nicel veri toplama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda çalışma betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli belirlenmiş bir gruptaki bazı özelliklerin ifade edilmesi amacıyla verilerin toplanmasını olarak ifade edilmiştir (Büyüköztürk vd., 2008).

Evren-Örneklem (Çalışma Grubu)

Bu çalışmanın ana kütlesi ve örnekleme Tablo-1’de verilen Türkiye’de 2016 - 2017 yıllarında yapılmış Güce Dayalı Ultra Maraton Organizasyonlara katılan ultra maraton koşucularından oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçlar

Bireyleri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin geliştirilmesinde Masters ve ark. (1993) tarafından geliştirilen “Maratocuların Motivasyon Ölçeği (Motivations of Marathoners Scales)” ve Ardahan ve Çalışkan (2017) tarafından geliştirilen “Bireyleri Spor Festivallerine Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması: RUNATOLIA’ya örneği” temel alınarak madde havuzuna toplam 65 maddeden oluşan soru listesi kullanılmıştır. Maratocuların Motivasyon Ölçeğinden alınan maddeler iki bilim uzmanı ve iki yabancı dil uzmanı ile Türkçeye çevrilmiştir. Türkçe metin tekrardan İngilizceye çevrilerek Dil Geçerliliği Testi yapılmıştır. Toplam 65 maddeden oluşan madde listesi 20 gün ara ile Antalya’da yaşayan 10 Ultra Maraton Koşucusu aynı kişiye uygulandı ve cevaplar % 92.25 ile aynılık testinden başarı ile geçmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Çalışmanın amacına uygun olarak bireylerin demografik bilgilerinin alındığı anket formu kullanılmıştır.

Araştırma Yayın Etiği

Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 08.02.2017 tarih ve Karar No: 57 ile etik kurul izni alınmıştır

Verilerin Toplanması

Takvimde bulunan Güce Dayalı Ultra Maraton Organizasyonları düzenleyen kişi ve kurumların yetkilileriyle görüşülerek tüm katılımcılara organizatörlerin verdikleri mail listelerine araştırmanın amacına uygun olarak verilerin elde edilmesi için düzenlenen elektronik anket formu yarışmadan bir ay sonra gönderildi ve formlarının doldurulması sağlandı. Bir katılımcının birden fazla anket doldurmaması için bireylere daha önce bu formu doldurdularsa tekrardan doldurmamaları istenmiştir. Anket formu yılsonuna kadar her yarıştan sonra o ana kadar yapılan tüm yarışmalara katılanların mail adreslerine yeniden gönderilmiştir. 2016 yılı yarışma takviminde bulunan Mart-Nisan-Mayıs aylarında yapılan ilk üç yarışa bizihi gidilmiş, katılımcılardan kendilerine verilen anketi doldurması istenmiş ve katılımcılar o an müsait olmadıklarını söyleyerek doldurmayı reddetmişlerdir.

Çalışmada elektronik anket kullanılmasının en önemli nedeni yarışmaya katılım öncesi bireylerin yarışma konsantrasyonu, yarışmaya psikolojik hazırlanma gibi nedenlerden dolayı yüz yüze anketin uygulanmasında zorluk yaşanmasıdır. Bu sebeple organizatörlerden temin edilen yarışmacıların kayıt formlardaki kayıtlı mail adreslerine elektronik anket formu gönderilmiştir.

Bireyleri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin geliştirilmesinde Masters ve ark. (1993) tarafından geliştirilen “Maratocuların Motivasyon Ölçeği (Motivations of Marathoners Scales)” ve Ardahan ve Çalışkan (2017) tarafından geliştirilen “Bireyleri Spor Festivallerine Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması: RUNATOLIA’ya örneği” temel alınarak madde havuzuna toplam 65 maddeden oluşan soru listesi kullanılmıştır.

Maratocuların Motivasyon Ölçeğinden alınan maddeler iki bilim uzmanı ve iki yabancı dil uzmanı ile Türkçeye çevrilmiştir. Türkçe metin tekrardan İngilizceye çevrilerek Dil Geçerliliği Testi yapılmıştır.

Toplam 65 maddeden oluşan madde listesi 20 gün ara ile Antalya’da yaşayan 10 Ultra Maraton Koşucusu aynı kişiye uğulandı ve cevaplar % 92.25 ile aynılık testinden başarı ile geçmiştir.

Verilerin Analizi

Toplam 65 maddeden oluşan Kişileri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğine (UMMÖ) Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulandı. 15 madde ortak varyans değerleri 0.60 altında olduğu için, altı madde de yanlış faktörde faktörleştiği için madde listesinden çıkartılıp geri kalan 44 maddeye yeniden AFA uygulanmıştır.

Çalışmada KMO ve Bartlett küresellik testlerinin sonuçlarına göre ölçeğe Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanabilir olduğu için AFA uygulanmış, modelin geçerlilik ve güvenirliği AFA yapılmış ve UMMÖ’nün alt boyutları ortaya konulmuştur. Faktör analizi sonucunda oluşan UMMÖ’nün yapı geçerliliğini test etmek için madde-faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach's Alpha katsayılarına, elde edilen ölçeğin maddeleri ve faktörleri arasındaki ilişkiye bakmak için test Pearson Corelation Testi kullanılmış ve modelde Varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır.

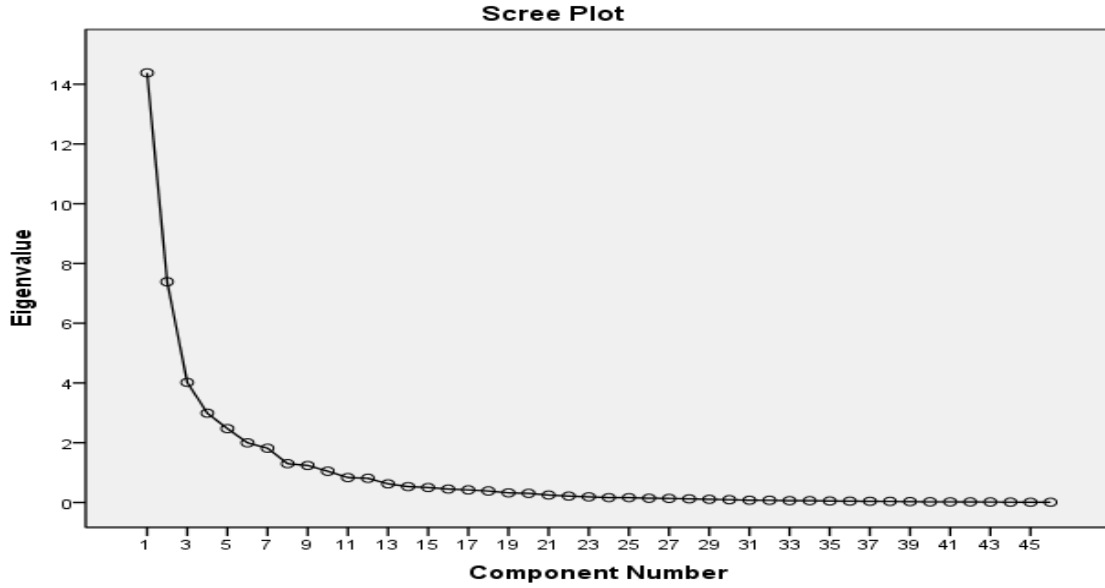
BULGULAR

Tablo-1: Türkiye’de Yapılan Güce Dayalı Ultra Maraton Organizasyonları

2016 Yılı Yarışları	
25-27 Mart 2016	Nashira Ultra Maratonu (Manavgat, Antalya)
15-17 Nisan 2016	İznik Ultra Maratonu (Bursa)
15 Mayıs 2016	6. Uluslararası Çekmeköy Ultra Maratonu (İstanbul)
20-22 Mayıs 2016	Tahtalı Run To Sky (Olimpos-Çıralı, Antalya)
27-28 Mayıs 2016	Ultimate Cunda (Cunda Adası, Ayvalık)
25-27 Haziran 2016	Ultra Sapanca Dağ Koşusu (Sakarya)
15-17 Temmuz 2016	Aybastı Ultra Maratonu (Ordu)
16 Temmuz 2016	Uludağ Sky Run (Bursa)
22-23 Temmuz 2016	17. Anadolu Dağ Maratonu (Köroğlu Dağları, Bolu)
22-31 Temmuz 2016	Runfire Cappadocia Ultra Maratonu (Kapadokya)
13 Ağustos 2016	Aladağlar Sky Trail (Niğde/Demirkazık)
27-29 Ağustos 2016	İstiklal Yolu Ultra Maratonu (İlgaz, Çankırı)
3-4 Eylül 2016	Frig Vadileri Ultra Maratonu (Afyon)
24 Eylül 2016	Kaçkar Ultra Trail (Ayder Yaylası)
24 Eylül-2 Ekim 2016	Likya Yolu Ultra Maratonu (Antalya)
3-4 Aralık 2016	Kaz Dağları Ultra Maratonu (Ayvacık, Çanakkale)
2017 Yılı Yarışları	
15 Ocak 2017	Çekmeköy Ultra Marathon - Ultra Kış Maratonu
12 Şubat 2017	Çekmeköy Ultra Marathon - Ultra Çamur Maratonu
18 Mart 2017	Çekmeköy Ultra Marathon - Ultra Gece Maratonu
7 Mayıs 2017	Çekmeköy Ultra Marathon - Ultra Bahar Maratonu
10-11 Haziran 2017	Çekmeköy Ultra Marathon - Ultra Zaman Yaz Maratonu
11-12 Kasım 2017	Çekmeköy Ultra Marathon - Ultra Zaman Kış Maratonu
18 - 19 Mart 2017	Efes Ultra Maratonu (Ephesus Ultra Trail - Şirince)
25 – 26 Mart 2017	Alanya Ultra Maratonu (Alanya, Antalya)
22 Nisan 2017	İznik Ultramarathon (Bursa)
12 -14 Mayıs 2017	Pamukkale Ultra Maratonu
13 - 14 Mayıs 2017	Nashira Ultra Maratonu (Manavgat, Antalya)
19 - 21 Mayıs 2017	Tahtalı Run To Sky (Olimpos-Çıralı, Antalya)
3 - 8 Haziran 2017	Artvin Ultra Maratonu
1 Temmuz 2017	Uludağ Sky Run (Bursa)
7 - 8 Temmuz 2017	Sky Erciyes 2017 (Kayseri)
14 - 15 Temmuz 2017	Aybastı Ultra Maratonu (Ordu)
16 – 17 Eylül 2017	Kaçkar Ultra Maratonu
23 -30 Eylül 2017	Likya Yolu Ultra Maratonu (Antalya)
21 Ekim 2017	Salomon Cappadocia Ultra Trail (Kapadokya)

Bu çalışmanın ana kütlesi ve örneklemini Tablo-1’de verilen Türkiye’de 2016 - 2017 yıllarında yapılmış Güce Dayalı Ultra Maraton Organizasyonlara katılan ultra maraton koşucularından oluşturmaktadır.

Çizim-1: Scree Plot

Modelde Varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre Çizim-1’de de görülebileceği gibi, tüm maddeler öz değerleri 1’den büyük olan 10 faktörde toplanmış ve toplam varyansın %84,019’sini açıklamıştır. Ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri ise (0.946) olarak bulunmuştur. Çizim-1’de faktörler ve maddeler arasındaki korelasyon değerleri verilmiştir. Buna göre faktörleşme ilişkileri doğru gerçekleşmiştir. Her grupta o maddenin korelasyon değerleri faktörleştiği grupta en yüksektir.

Tablo-2: Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin Örneklem Yeterlilik Ölçümü											0.751	
Bartlett Küresellik Testi											8207,207	
											990	
											0.000	
Yaklaşık Ki-kare Serbestlik derecesi Anlamlılık												
Faktör Yükleri											Ortak Varyans	
Madde Numaraları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	X±SS	
F11	0,844										0,836	5,77±1,673
F12	0,817										0,827	5,92±1,638
F13	0,806										0,819	5,81±1,730
F14	0,778										0,816	5,59±1,858
F15	0,750										0,785	5,89±1,490
F16	0,739										0,696	6,06±1,498
F17	0,723										0,716	5,92±1,580
F18	0,589										0,749	6,15±1,264
F19	0,526										0,702	4,88±1,959
F21		0,885									0,868	2,53±1,889
F22		0,877									0,864	2,53±1,801
F23		0,871									0,857	2,28±1,792
F24		0,866									0,894	3,12±2,113
F25		0,817									0,830	2,88±2,072
F26		0,811									0,834	3,29±2,070
F31			0,864								0,819	5,00±1,992
F32			0,802								0,885	4,89±2,036
F33			0,760								0,737	4,85±2,002
F34			0,699								0,831	5,23±1,931
F35			0,691								0,839	5,28±1,984
F36			0,688								0,808	4,54±2,106
F37			0,631								0,767	5,93±1,634
F38			0,520								0,766	4,76±2,015
F41				0,905							0,966	4,49±1,885

F42												0,886										0,955	4,58±1,867
F43												0,884										0,940	4,50±1,893
F44												0,877										0,935	4,48±1,889
F51												0,909										0,972	5,58±1,647
F52												0,896										0,963	5,62±1,672
F53												0,890										0,969	5,67±1,654
F54												0,886										0,966	5,45±1,680
F61												0,825										0,823	4,78±1,823
F62												0,795										0,837	4,51±2,036
F63												0,772										0,792	4,22±2,061
F64												0,734										0,716	5,30±1,799
F65												0,611										0,837	5,75±1,690
F71												0,807										0,882	2,48±2,081
F72												0,798										0,892	2,97±2,192
F73												0,792										0,817	3,27±2,079
F81												0,729										0,854	4,07±2,193
F82												0,715										0,914	4,88±2,101
F83												0,625										0,779	4,06±2,195
F91												0,728										0,860	5,82±1,603
F92												0,691										0,883	6,06±1,435
F101												0,808										0,744	6,54±0,882
F102												0,549										0,808	5,98±1,375
Cronbach’ Alpha Değerleri	0,933	0,958	0,912	0,988	0,991	0,893	0,893	0,904	0,936	0,640													
Dönüştürülmüş Öz Değerler	6,773	5,668	4,675	4,335	4,277	4,218	2,701	2,455	1,873	1,673													Tüm ölçeğin Cronbach’ Alpha değeri =0,946
Dönüştürülmüş Varyans %’si	14,724	12,322	10,163	9,423	9,299	9,169	5,871	5,338	4,072	3,638													
Dönüştürülmüş Birikimli %	14,724	27,046	37,209	46,632	55,931	65,100	70,972	76,309	80,381	84,019													

Tüm ölçeğin Cronbach' Alpha değeri =0,946

Kişileri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin (UMMÖ) Geliştirilmesi ve Türk popülasyonu için geçerlilik ve güvenirliğini yapmak için 44 maddeden oluşan madde listesine AFA uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo-2'de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği KREÖ ölçeğinin Kaiser–Meyer–Oklin değeri Kaiser'in (1974) de öngördüğü biçimde (0.60) değerinin üstünde ve Bartlett's Test of Sphericity ($p<0.05$), Ki-kare=8207,207, $p=0.000$ ve Keiser-Meyer-Olkin örneklem yeterlilik ölçümü (0.751) olarak hesaplanmıştır.

Tablo-2'de görülebileceği gibi bireyleri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörlerin ağırlıklarına göre önceliklerine bakıldığında birinci sırada Bireyin Kendiyle Rekabeti (6,26±0,99), ikinci sırada Hayatı Anlamlandırma (5,93±1,47), üçüncü sırada Özsaygı (5,77±1,32), dördüncü sırada Kişisel Başarı Hedefi (5,58±1,64), beşinci sırada Psikolojik Baş Etme (5,05±1,54), altıncı sırada Sağlık Yönelimi (4,90±1,57), yedinci sırada Ait Olma/Sosyalleşme (4,51±1,85), sekizinci sırada Kilo Kontrolü (4,33±1,98), dokuzuncu sırada Başkaları İle Rekabet (2,90±1,92), onuncu sırada Tanınırlılık/Saygı Kazanma (2,77±1,78) vardır.

Bu bulgu bu yarışların her ne kadar rakipler arasında geçen bir boyutu olsa da daha çok kişinin kendisiyle olan rekabetine, kişinin zor koşullarla mücadelesine ve onları yenmesine, bunların üstesinden gelerek hayatını anlamlandırmasına ve öz saygı kazanma/geliştirmeye dayalı olduğunu göstermektedir.

Tablo-3: Madde-Faktör Analizi Değerleri

Maddeler	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10
F11	0,795**	0,210*	0,529**	0,210*	0,090	0,178*	0,079	0,210*	0,406**	0,004
F12	0,886**	0,244**	0,507**	0,214*	0,207*	0,480**	0,296**	0,445**	0,604**	0,105
F13	0,844**	0,318**	0,452**	0,361**	0,283**	0,348**	0,292**	0,465**	0,469**	0,084
F14	0,869**	0,320**	0,439**	0,165	0,155	0,409**	0,218*	0,488**	0,569**	0,092
F15	0,823**	0,216*	0,435**	0,295**	0,252**	0,335**	0,385**	0,370**	0,595**	0,135
F16	0,791**	0,179*	0,529**	0,130	0,209*	0,361**	0,116	0,361**	0,456**	0,054
F17	0,821**	0,255**	0,447**	0,190*	0,169	0,299**	0,250**	0,399**	0,553**	-0,030
F18	0,732**	0,015	0,541**	0,077	0,134	0,488**	0,232**	0,388**	0,518**	0,044
F19	0,747**	0,500**	0,373**	0,455**	0,313**	0,304**	0,477**	0,517**	0,538**	0,034
F21	0,333**	0,920**	0,064	0,451**	0,380**	0,185*	0,422**	0,220*	0,275**	0,159
F22	0,362**	0,909**	0,081	0,439**	0,366**	0,239**	0,446**	0,264**	0,279**	0,171
F23	0,335**	0,893**	0,052	0,429**	0,278**	0,093	0,449**	0,189*	0,304**	0,111
F24	0,244**	0,943**	-0,075	0,523**	0,382**	0,207*	0,411**	0,219*	0,187*	0,175*
F25	0,200*	0,895**	-0,104	0,520**	0,377**	0,197*	0,389**	0,195*	0,141	0,235**
F26	0,321**	0,901**	-0,025	0,510**	0,465**	0,312**	0,431**	0,284**	0,218*	0,238**
F31	0,369**	-0,082	0,841**	-0,049	-0,024	0,187*	-0,003	0,225*	0,356**	-0,051
F32	0,429**	-0,078	0,833**	0,036	-0,065	0,198*	-0,172	0,140	0,237**	-0,101
F33	0,299**	-0,123	0,704**	0,047	0,023	0,200*	-0,031	0,349**	0,294**	-0,154
F34	0,461**	0,011	0,817**	-0,040	0,077	0,102	0,069	0,217*	0,322**	0,065
F35	0,403**	0,133	0,769**	0,106	0,183*	0,159	0,141	0,318**	0,472**	0,058
F36	0,499**	-0,063	0,789**	0,069	-0,104	0,197*	-0,129	0,163	0,326**	-0,101
F37	0,604**	0,090	0,793**	0,119	0,114	0,233**	0,139	0,220*	0,574**	0,093
F38	0,584**	0,095	0,760**	0,089	-0,046	0,085	-0,051	0,151	0,399**	-0,058
F41	0,284**	0,528**	0,051	0,988**	0,421**	0,155	0,243**	0,403**	0,358**	-0,018
F42	0,303**	0,515**	0,058	0,988**	0,460**	0,186*	0,309**	0,430**	0,365**	0,014
F43	0,272**	0,524**	0,037	0,981**	0,446**	0,159	0,287**	0,384**	0,357**	-0,008
F44	0,311**	0,511**	0,083	0,976**	0,454**	0,188*	0,288**	0,422**	0,342**	0,028
F51	0,224*	0,406**	0,002	0,424**	0,989**	0,418**	0,435**	0,349**	0,336**	0,460**
F52	0,265**	0,401**	0,044	0,435**	0,985**	0,437**	0,444**	0,410**	0,354**	0,441**
F53	0,252**	0,402**	0,016	0,474**	0,989**	0,430**	0,446**	0,399**	0,354**	0,446**
F54	0,252**	0,425**	0,019	0,455**	0,986**	0,409**	0,479**	0,363**	0,351**	0,475**
F61	0,328**	0,182*	0,147	0,131	0,432**	0,894**	0,246**	0,559**	0,321**	0,221*
F62	0,307**	0,239**	0,134	0,102	0,339**	0,854**	0,232**	0,413**	0,169	0,428**
F63	0,282**	0,238**	0,055	0,083	0,399**	0,869**	0,324**	0,550**	0,208*	0,263**
F64	0,457**	0,160	0,271**	0,109	0,293**	0,784**	0,082	0,401**	0,342**	0,182*
F65	0,466**	0,121	0,327**	0,336**	0,330**	0,782**	0,184*	0,771**	0,420**	-0,122
F71	0,275**	0,460**	-0,012	0,208*	0,390**	0,137	0,936**	0,198*	0,219*	0,233**
F72	0,345**	0,519**	-0,003	0,332**	0,422**	0,175*	0,948**	0,293**	0,267**	0,230**
F73	0,266**	0,283**	-0,019	0,237**	0,434**	0,397**	0,838**	0,328**	0,234**	0,284**
F81	0,455**	0,243**	0,262**	0,356**	0,338**	0,612**	0,229**	0,922**	0,343**	0,083
F82	0,480**	0,229**	0,263**	0,380**	0,347**	0,660**	0,198*	0,935**	0,384**	-0,114
F83	0,449**	0,218*	0,250**	0,409**	0,374**	0,479**	0,397**	0,892**	0,384**	0,007
F91	0,611**	0,237**	0,422**	0,366**	0,310**	0,316**	0,245**	0,384**	0,974**	-0,040
F92	0,640**	0,255**	0,487**	0,334**	0,380**	0,346**	0,271**	0,402**	0,967**	-0,044
F101	0,082	0,089	-0,014	0,129	0,341**	0,109	0,161	0,096	0,061	0,805**
F102	0,049	0,234**	-0,056	-0,077	0,447**	0,284**	0,292**	-0,072	-0,102	0,925**

*: 0.05 ***: 0.01

Tablo-3'te madde faktör korelasyon değerleri verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi her bir faktör faktörleştigi faktör ile en yüksek korelasyon değerini vermektedir.

Tablo -4: UMMÖ Maddeleri

Faktörler	Madde İçerikleri
F1: Öz Saygı	Kendime Verdiğim Değeri Arttırmak İçin Kendime daha çok güvenmek için Kendime duyduğum saygıyı arttırmak için Kendimle gurur duymak için Kendimi ve gücümü bir bütün olarak hissetmek için Pozitif duygusal tecrübe yaşamak için Başarma hissini yaşamak için Zihinsel olarak vücudumu kontrol edebildiğimi hissetmek için Kazanan biri gibi hissetmek için
F2: Tanınırılık ve Saygı Kazanma	Tanınırılığımı arttırmak için İnsanların bana ilgi duyması için Diğer insanlardan iltifat duymak için Toplumun saygısını kazanmak için Yaşıtlarımın saygısını kazanmak Ailemin veya arkadaşlarımın benimle gurur duyması için
F3: Psikolojik Baş Etme	Hayatımdaki önemli şeyleri sıralamak için tek başına vakit geçirmek Düşüncelerim üzerine yoğunlaşmak için Her şeyden uzaklaşmak için Moral bozukluğu, can sıkıntımı, karamsarlığımı azaltmak için Kendimi gündelik endişelerden uzak tutmak için Problemleri çözmek için Ruh halimi güçlendirmek için Daha az kaygı duymak için
F4: Ait Olma Sosyalleşme	Diğer insanlarla ortak bir şeye sahip olmak için Yeni insanlarla tanışmak için Diğer koşucularla aynı grup kimliğini paylaşmak için Diğer koşucularla sosyalleşmek
F5: Kişisel Başarı Hedefleri	Daha hızlı koşabilmek için Kendi derecemi iyileştirmek için Eskisinden daha iyi fiziksel bir performansa sahip olmak için Koşu hızımı geliştirmek için
F6: Sağlık Yönelimi	Hasta olmayı önlemek için Yaşam süremi uzatmak için Kalp krizi geçirme riskimi azaltmak için Sağlığımı iyileştirmek Fiziksel olarak daha fit olmak için
F7: Başkaları ile Rekabet	Daha önce yenemediğim birilerini yenmek için Arkadaşımdan daha iyi bir derece elde etmek için Diğer katılımcılarla rekabet etmek
F8: Kilo Kontrolü	Kilomu azaltmak için Kilo kontrolüne yardımcı olmak Fiziksel olarak çekici kalmak için
F9: Hayatı Anlamlandırma	Hayatımı daha anlamlı kılmak için Yaşamıma anlam katmak için
F10: Bireyin Kendiyle Rekabeti	Kendi sınırlarımı aşmak için Kendimle rekabet etmek için

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bireyleri rekreatif veya performans amaçlı dâhil oldukları spor organizasyonlarına katılmaya motive eden sebepler birçok araştırmacı tarafından incelenmiştir. Bireysel aktivite tercihlerinin ele alındığı ve demografik değişkenler açısından sınanmış çoğu ölçek geliştirme ve araştırma sonuçlarının tüm spor dallarına yönelim motivasyonlarının kısmen veya tamamen farklılaştığı yönünde olması farklı spor dallarına olan ilginin sebebini araştırma önem arz etmektedir.

Ultra maraton koşucularının söz konusu yarışlara katılım sebeplerini saptamaya yönelik bu çalışma da geliştirilen “Ultra Maratoncuların Motivasyon Ölçeği” bilhassa profesyonel, PR çalışması veya sosyal sorumluluk temalı gerçekleşen ve aktif katılımcı sayıları yurt dışında on binleri bulan, ülkemizde ise henüz yeteri kadar yaygınlaşmasa da gelecek için potansiyel vadeden bir açık alan rekreasyonu olarak gelecek çalışmalara ışık tutması ve maraton koşucuları ile ilgili çalışmaların kurgularının doğru kurulması açısından önem arz etmektedir. Ülkemizde daha öncesinde yapılan çalışmalar incelendiğinde bireysel veya takım sporlarına katılım motivasyonu, rekreatif etkinliğe katılım motivasyonu ve festival ve organizasyonlara katılım motivasyonları gibi konuların ele alındığı gözlemlenmiştir. Çalışmamızda UMMÖ’nün sonuçları değerlendirildiğinde en yüksekte düşüğe doğru Ultra maratoncuları etkinliğe katılmaya motive eden sebepler izleyen şekildedir; a) Bireyin Kendisiyle Rekabeti ($X=6,26\pm0,99$), b) Hayatı Anlamlandırma ($X=5,59\pm1,47$), Öz saygı ($X=5,77\pm1,32$), c) Kişisel Başarı Hedefi ($X=5,58\pm1,64$), d) Psikolojik Baş Etme ($X=5,05\pm1,54$), e) Sağlık Yönelimi ($X=4,90\pm1,57$), f) Ait Olma/Sosyalleşme ($X=4,51\pm1,85$), g) Kilo Kontrolü ($X=4,33\pm1,98$), h) Başkaları İle Rekabet ($X=2,90\pm1,92$) ve i) Tanınırlık/Saygı Kazanmadır ($X=2,77\pm1,78$). Bu değerler bireyleri ultra maraton organizasyonlarına katılmaya motive eden faktörlerin yüksek oranda kişisel ve sosyal doyum alt yapılı olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bunun yanı sıra Başkaları ile Rekabet ve Tanınırlık/Saygı Kazanma alt boyut ortalamaların düşük olması ultra maratoncuların bu organizasyonlara başkaları ile rekabet etmek yerine kendileriyle rekabet ettiği ve Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisinde bie üst düzeyli ihtiyaçlardan olan Tanınma ve Sosyal Statü beklemeden ciddi boş zaman etkinliğine katılma farkındalığı ile katıldığı sonucuna da varılabilir. Şimşek’in (2011) çalışmasında ekstrem spor tüketim modelinde ekstrem sporcuların tüketim davranışı sergilemesindeki sebeplerinden bir diğeri ekstrem spor tüketicisi tarafından algılanan tatmini şeklinde ifade etmiştir. Bu haliyle Ekstrem spor tüketim modelinde ekstrem sporcuların tatmin olmasını sağlayan değişkenler ise sosyalleşme, fiziksel fitness ve stres atma güdöleri, çalışmamızda geliştirilen ölçeğin UMMÖ maddeleriyle örtüşmektedir. Şiraz’ın (2008) 2014 yılında halk oyunu etkinliğine katılan bireyler üzerinde yaptığı çalışma, Ağduman’ın (2014) üniversite öğrencilerinin boş zaman motivasyonlarını belirlemeye yönelik yaptığı çalışma, ultra maratonun bireysel aktivite olarak düşünülmesi durumunda Ardahan’ın (2013b) REMM ölçeğine göre bireylerin rekreatif spor türüne göre incelediği çalışma, Ardahan’ın (2013) bireyleri rekreatif spor etkinliklerine motive eden faktörlerin irdelendiği çalışma, Zach ve ark. (2015) maraton koşucularını motive eden faktörleri belirlediği çalışma, Lee’nin (2000) bireyleri etkinliğe motive eden faktörleri belirlediği çalışma, Ardahan ve Çalışkan’ın (2017) Runatolia organizasyonlarına katılan bireyleri katılmaya motive eden faktörleri belirlediği çalışmada dâhil olmak üzere spor organizasyonlarına katılmaya motive eden alt boyutlar çalışmamız ile gerek motive eden unsurların ağırlık gösterdiği alt boyutlar bakımından gerekse demografik değişkenler açısından oluşan farklılıklara göre benzerlik göstermekte ve desteklemektedir.

Alan yazın göstermektedir ki bireyleri bu tür sportif organizasyonlarına katılmaya motive eden alt boyutların işaret ettiği teoriler; Pintrich'in (2000) geliştirdiği "Başarılacak Amaç" teorisidir. Bu teorinin açıklanmasını sağlayan iki alt amaç ise "Ego Merkezli" ve Görev Merkezli Amaç" tır. Bunun yanı sıra katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ve anlamlı çıkan değişkenler düşünüldüğünde Maslow'un İhtiyaç Teorisinde yer alan, Kendini Gerçekleştirmiş birey seviyesine ulaşabilmek için bir basamak olarak tanımlanan estetik ihtiyaçlara ciddi boş zaman faaliyeti olarak görülen ultra maraton katılımını örnek olarak gösterebiliriz (İbrahim ve Cordes, 2002).

Tüm bu anlatılanlardan sonra; UMMÖ ölçeğinin Cronbach's Alpha katsayısı 0,948 ve ölçeğin açıkladığı varyans %84,019 olarak bulunmuştur. Kişileri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin (UMMÖ açıklanmasında Türk popülasyonu için açıklamaya yeterli olduğu sonucuna varılabilir.

Çıkar Çatışması: Bu çalışma kapsamında yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması olmadığını beyan ederiz.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı-AÇ;FA, Verilerin Toplanması-AÇ;FA, istatistik analiz- AÇ;FA, Makalenin hazırlanması, AÇ;FA.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Akdeniz Üniversitesi, Etik Kurulu

Tarih: 08.02.2017

Sayı No: 57

KAYNAKLAR

- Ağduman F. Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Motivasyon ve Tatminlerinin İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014, Erzurum (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erim ERHAN)
- Ardahan, F. (2013). Bireyleri Rekreatif Spor Etkinliklerine Motive Eden Faktörlerin REMM Ölçeğini Kullanarak Çeşitli Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Antalya Örneği. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(2): 1-15.
- Ardahan, F. (2016) Developing and doing validity and reliability of the motivational factors scale for being volunteer in AKUT. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1755-1769. doi:10.14687/ijhs.v13i1.3605.
- Ardahan, F., Çalışkan, A. (2017). Bireyleri Spor Festivallerine Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması: RUNATOLIA'ya örneği. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1405-1419. doi:10.14687/jhs.v14i2.4433
- Birol, S. Ş. Ve Karaküçük, S. (2014). Sportif rekreasyon uygulama politikaları üzerine bir araştırma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(2), 80-86.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Crandall R. (1980). Motivation for leisure. *Journal of Leisure Research*, 12(1): 45-54.
- Deci E.L. ve Ryan R.M. (1985). The general causality orientations scale: Self determination in personality. *Journal of Research in Personality*. 19:109-134.
- Dur B. (2014). Lise Öğretmenlerinin Motivasyon Düzeyi Ve Motivasyon Düzeyi İle Okul Kültürü Arasındaki İlişki. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*.
- Engeström Y., Miettinen R. ve Punamaki R.L. (2003). *Perspective On Activity Theory*, Cambridge University Press, Second Edition, NY, 10011-4211, USA, p.22-80.
- Ibrahim H. ve Cordes K.A. (2002). *Outdoor Recreation, Enrichment For a Lifetime*. Second Edition, Sagamore Publishing, Il, p. 5-150.
- Kantar, H. (2008). *İşletmede Motivasyon*. İstanbul: Kum Saati Yayınları, S:30.
- Lee, C. K. (2000). A comparative study of Caucasian and Asian visitors to a Cultural Expo in an Asian setting. *Tourism Management*, 21(2), 169–176.
- Levy J. (1979). Motivation for leisure: An interreactionist approach. In H. Ibrahim and R. Crandall (Eds.), *Leisure: A psychological approach*. Los Alamitos, CA: Hwong Publishing, p.12-42.
- Masters, K. S., Ogles, B. M., ve Jolton, J. A. (1993). The development of an instrument to measure motivation for marathon running: The Motivations of Marathoners Scales (MOMS). *Research quarterly for exercise and sport*, 64(2), 134-143.
- Mieczkowski Z. (1990). *World Trend in Tourism and Recreation*. New York: Peter Lang Publishing.
- Pintrich P.R. (2000). An Achievement Goal Theory Perspective on Issues in Motivation Terminology, Theory and Research, *Contemporary Educational Psychology*, 25: 92–104.
- Şahan, H. (2008). “Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü” *KMU İİBF Dergisi*, Sayı:15. 2008.
- Şimşek, K. Y. (2011). Ekstrem spor tüketim güdülerinin Türkiye'deki ekstrem spor katılımcılarının algıladıkları değere, algıladıkları tatmine ve davranışsal niyetlerine etkisi. *ANADOLU ÜNİVERSİTESİ, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Eskişehir.

- Şiraz, M. (2008). Halk Oyunlarıyla İlgilenen Bireylerin Halk Oyunlarına Yöneliş Sebepleri: Konya İli Örneği. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Taşpınar, F. (2006). Motivasyon Araçlarının İlgören Motivasyonu Üzerindeki Etkisi: Afyonkarahisar İlindeki Termal Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Entitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Uysal, M., Gahan, L. ve Martin, B. (1993). An examination of event motivations: A case study. *Festival Management and Event Tourism*. 1(1):5–10.
- Yetiş, Ü. (2008). Orta Öğretim Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Eğilimleri (Ankara Örneği). Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zach, S., Xia, Y., Zeev, A., Arnon, M., Choresh, N. ve Tenenbaum, G. (2015). Motivation dimensions for running a marathon: A new model emerging from the Motivation of Marathon Scale (MOMS), *Journal of Sport and Health Science*. doi: 10.1016/j.jshs.2015.10.003.